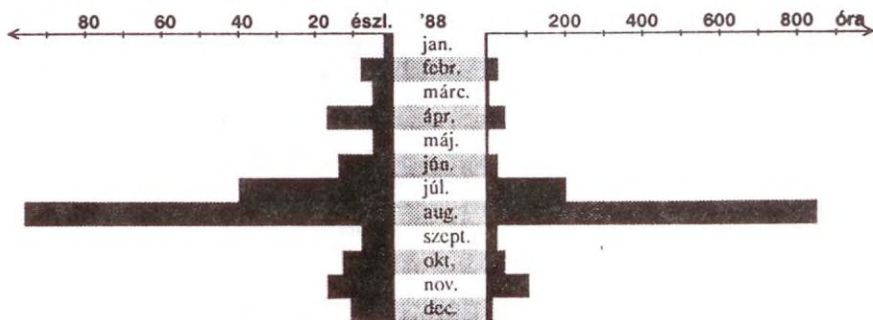

MMTÉH '88

Éves összefoglalónkban szép eredményekről, ugyanakkor egy szomorú tendenciáról szólhatunk. 1988-ban 130-an végeztek dokumentált meteorészleléseket. Vizuális téren 1360 óra megfigyelés érkezett be, ez személyenként 10,1 óra éves észlelési időt jelent. A megfigyelők és a végzett munka havi megoszlásáról az alábbi diagram tájékoztat.

Nemcsak az időbeni megoszlás, de az "egyéni teljesítmény" is egyenlőtlen. Lássuk a már ismert kategorizálást:

"Fanatikusok" (50 óra felett)	2 fő - 2 %
"Rendszeres" észlelők (20-50 óra)	17 fő - 13 %
Időszakos észlelők (10-20 óra)	17 fő - 13 %
Szórványészlelők (10 óránál kevesebb)	95 fő - 72 %

1988-ban az alábbiak végeztek 25 óránál több vizuális megfigyelést:

Tepliczky István (Tata)	104,9 óra	Dunai Rezső Ödön (Tatabánya)	31,3
Deli Judit (Tatabánya)	50,6	Kudor Gyöngyvér (Budapest)	29,9
Gregor Zita (Tatabánya)	35,7	Kocsis László (Hidvégardó)	29,1
Engel Péter (Budapest)	34,5	Vicián Zoltán (Héhalom)	28,0
Neuwirth Csaba (Komárom)	33,3	Wieszt Krisztián (Dág)	26,4
Dömötör Róbert (Kisbér)	32,5	Döménync Ságodi Ibolya (Kajdacs)	25,9
Kovács Sándor (Jobbágyi)	32,1	Hevesi Zoltán (Kaposvár)	25,8
Gyarmati László (Mezőberény)	31,7	Bagó Balázs (Kalocsa)	25,5 óra

Az előbbi kategóriák esetenként irreálisak, mert többen mindössze egy-havi — augusztusi — munkájukkal kerültek a "rendszeres" besorolásba. A név szerint felsoroltak nagyrésze sajnos nem végzett folyamatos, öntevékeny munkát, megfigyeléseik többsége táborokon, észlelőhétvégéken történt. A listából viszont kiolvasható Komárom megye "főlénye" e téren.

Viszonylag kevés eseményt volt alkalmunk végigkövetni. A szeszélyes tavasz és rossz holdfázis után az első igazán nagy esemény a nyári Perseida-maximum volt, s erre rendszeren fel is készültünk (l. Meteor 88/11, 12 és 89/3. szám). Ősszel több hétvégén (Ráktanya, Simonfa, Süllysáp) értünk el szép eredményeket a Draconidák, Orionidák, Tauridák és Geminidák megfigyelésében.

A meteorfotózás területén viszont nagyon sikeres évet könyvelhettünk el — szintén elsősorban a nyári táborok hatására. A 938 fényképezett óra az elmúlt évek legmagasabb értéke (23 megfigyelő által). A mintegy 1500 negatívon száznál több meteor hagyott nyomot. Hogy pontosan mennyi, erről később szólnunk. Hevesi Zoltán közreműködésével ugyanis megkezdődött az MMTÉH Meteorfotó Archívum eddig csak dossziékban (vagy még úgy sem!) tárolt felvételeinek számítógépes adattárolása és feldolgozása. A "legfrissebb" felvételek mellett a napokban kapta meg a Horváth Ferenc által 1980—1986. között összegyűjtött MMTÉH és DMH meteorfotókat. A pontos helyzetet ezek feldolgozása után ismertetjük. A felvételek (negatívok) kimérésében Zalezszák Tamás vállalt fontos szerepet. A számítógépes "adatbank" létrehozásával lehetőség nyílik a közvetlen adatcserére társszervezeteinkkel.

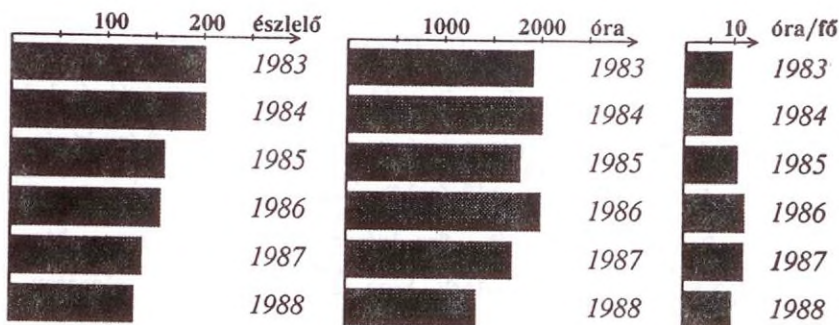
A 30 óránál többet fotózók névsora az alábbi:

Hevesi Zoltán (Kaposvár)	160,5 óra	Farkas Ernő (Budapest)	56,0
Süle Gábor (Veszprém)	156,9	Szauer Ágoston (Pápa)	45,5
Tepliczky István (Tata)	138,2	Horváth Ferenc (Veszprém)	36,1
Berkó Ernő (Ludányhalászi)	75,6	Kondorosi Gábor (Pécs)	33,1
Horváth Tibor (Hegyhátsál)	61,8	Földesi Ferenc (Veszprém)	30,7 óra

A nyári tábori meteorfotózás igazából csapatmunka volt (más adta a gépek egy részét, más a filmet s megint más exponált), de ez nem von le semmit a lista "első helyezettjeinek" eredményeiből. Meg kell viszont említeni Fodor Ferencet, aki a kidolgozás munkálataiban segített. Horváth Tibor egy all-sky kamerával kezdte kísérleteit — eredménnyel. Dicsérendők továbbá Csiszárék szép vezetett felvételei, a legszerecsébb pedig Wieszt Krisztián volt, aki élete első komolyabb fotózásán 1,7 óra alatt két fényes meteort rögzített!

Tegyük egy kis rövid észleléstörténeti kitérőt az elmúlt esztendő statisztikai adatainak felhasználásával. Az alábbi diagramok az 1983—1988. közötti időszak meteorozási eredményeit mutatják. Fokozatosan csökken a megfigyelők száma, de ez eleinte javulással járt a végzett munka hatékonyságát illetően (egy főre jutó éves óraszám). Az első vizsgált években a nyári táborokon sok kezdő érdeklődő is bekerült az észlelőlistákba — effektív munka nélkül! (Talán olyan megfontolásból: hátha ez buzdítóan hat rájuk. Sajnos a gyakorlatban ez csak elenyésző részükre volt igaz.) A folyamat 1986-ban a "szimultán táborok évében" tetőzött. Azóta kevesebb a megfigyelő és a megfigyelés.

Ez azonban nem járt együtt minőségi romlással, amint egy-egy észlelési kampány feldolgozásából látható. De az is lehet, hogy a folyamatot csupán ellensúlyozták növekvő szervezési és feldolgozási tapasztalataink, külföldi kapcsolataink. Tény, hogy több észlelést kellene végeznünk, elsősorban az őszi-téli időszakról. 1983-ban pl. az Orionida-maximumkor kilenc helyszínen meteoroztak, a múlt évben csak egy-két helyen, pedig kiváló időjárás uralkodott! A meteorfigyelés teljesen sötét eget igényel. Talán ebből van egyre kevesebb? No, meg a ráérő időből...

Nagy reményekkel indítottuk el rádiós meteorozási programunkat a Meteor 88/4. számában. Szomorú, hogy alig mutatkozott érdeklődés e terület iránt. Bár összesen 33 megfigyelő neve került az észlelőlapokra, érdemleges munkát csupán hárman végeztek, az éves 418,5 óra összidőtartam mintegy háromnegyedét:

Tepliczky István (Tata)	175,3 óra
Fekete János (Felsőzsolca)	98,5
Döményné Ságodi Ibolya (Kajdacs)	37,3

A többiek Tepliczky budapesti észlelőhelyén ill. a mogyorósbányai táboron telepített berendezéssel dolgoztak. A kapott eredmények azonban látványosak: a rovatokban rendszeresen megjelentek a havi aktivitásgrafikonok, továbbá szép sorozatészleléssel rendelkezünk az Áprilisi Lyridák, a nyári nagyrajok, a Geminidák és az Ursidák maximumáról. Továbbra is reménykedünk, hogy mások — pl. rádióamatőrök — is bekapcsolódnak e városban is művelhető tevékenységbe.

Nem szóltunk részletesebben a teleszkopikus munkáról. Ez azonban pusztán annyi, amennyi a Perseidák alatt történt, s feldolgozásával Fodor Ferenc jelentkezett a Meteor 88/3. számában.

A táborok és észlelési akciók mellett két találkozót tartottunk a múlt évben Pécsen és Súlysápon. Külföldi kapcsolataink fejlődését jelzi a megélénkült információcsere. Lehetőségeink felmérése után úgy gondoltuk, eredményeink megismertetésének legjobb útja egy angol nyelvű megfigyelési tájékoztató időszakos kiadása. Így született meg a Meteor Channel két száma, amelynek összeállításában Mizser Attila, Süle Gábor és Varga Márton nyújtott segítséget. 1988 tavaszán Kalmár Tamás és Süle Gábor vett részt a Hingenében megrendezett európai meteoros találkozón.

A Meteorban 1988-ban 95 oldalnyi meteorokkal kapcsolatos anyag jelent meg, az összterjedelem 18%-a. A feldolgozási munkákban és cikkek írásában a következők vettek részt: 1. Bartha Lajos, Csizmarik Ágnes, Csóti István, Deli Judit, Engel Péter, Fekete János, Hadobás Sándor, Hegedüs Tibor, Süle Gábor, Tepliczky István és Zalezsák Tamás. További észlelőkedvet kívánva köszönjük valamennyi megfigyelőnk munkáját!

(tey)